

הרהורים לגבי שילוב הילד עם צרכים מיוחדים בשיעור חינוך גופני

מאת ד"ר יעל אלמוסני

הרהורים אלה אינם כזה ראה וקדש אלא ראה וחדש.

התפיסה הפילוסופית העומדת בבסיס רעיון השילוב היא כי הילד בעל הצרכים המיוחדים הוא שווה זכויות לילד שאינו מוגבל, ועל כן זכותו הבסיסית היא ללמוד יחד עם עמיתיו, בני אותה קבוצת גיל בתוך מערכת חינוך אחת. שילוב מוצלח בשיעור חינוך גופני הינו אתגר חינוכי מהמעלה הראשונה המציב קשיים ומכשולים לא מעטים. כדי להתגבר על קשיים אלו ניתן לבצע מספר דברים:

1. ליידע את המורה לחינוך גופני ואת תלמידי הכיתה שיש ילדים עם קשיים, ובשפה פשוטה, להסביר במה מתבטאים קשיים אלו. הרי שחוסר ידע מביא ללחץ מיותר. ילדים מסוגלים להבין כשהסבר הגיוני.

2. לבקש מהילד עם הצרכים המיוחדים, אם הוא ירצה בכך, להסביר מהם הקשיים איתם הוא מנסה להתמודד ולמרות אותם הקשיים יש ביכולתו להגיע להישגים. ילדים מסוגלים להתבטא אם רק ניתנת להם הזדמנות.

3. לשתף ולבקש מהילדים המשלבים לתת רעיונות פעילות היכולת לכלול את כולם וליישם הלכה למעשה.

4. לעבוד על פי עיקרון "הגומי האלכסוני" - עקרון ההכללה - בכל השיעורים.

הקשר המשולש מורה, תלמידים משולבים ותלמידים משלבים הינו הכרחי. להלן דוגמאות:

1. המורה:

- יספק אינפורמציה, יתכן את השיעור עם מטרה משותפת אך עם יעדים שונים כי הצרכים המיוחדים שונים מחריגות לחריגות.
- ידאג להכין, במידת הצורך, חומרים או מכשירים נוספים.
- רצוי שיהיה יצירתי, אמפטי אך אסרטיבי.
- לא ירחם על הילד המשולב. אין דבר פוגע יותר מזה הרי שהילד המשולב הינו בעל אישיות שלמה שיש לה קשיים ותפקידו של המורה ללמדו לפעול בצורה היעילה ביותר עם קשייו. לרחם, פירושו לוותר ולא ללמד.

2. התלמיד המשולב:

- יבין את החריגות שלו וידע מהן מגבלותיו.
- ישתדל לפעול על פי יכולתו.
- יבקש עזרה במידת הצורך (בקשת עזרה איננה בושה).
- ידאג מידי פעם להביא את החריגות כיתרון יחסי (למשל במשחק שבו משתתף ילד לקוי ראייה, כל הכיתה תעצום עיניים כמשחק מסכם או כמשחק מעורר).

3. התלמיד המשלב:

- יבין את חריגות העמית שבכיתתו.
  - יהיה שותף בחיפוש פתרונות יצירתיים במשחקים על מנת לשתף את ה"שונה".
  - יתנסה במגבלות שונות תוך כדי משחקים קטנים (למשל, נגיד שהידיים שלי מחוברות, האם ביכולתי לשחק תופסת?).
  - לא ירחם על חברו השונה ויתייחס אליו כאל ילד השווה לו.
- בנוסף לדוגמאות אלה, רצוי לשתף את ההורים. שיתופם יגביר את ההתעניינות בחינוך הגופני.